

Schakend Nederland - juli/augustus 1996

Prof. dr. H.J. van den Herik: Polgar mist CD-ROM kennis

Het was een bijzondere ervaring. In 1985 bracht ik een middag en avond door bij de Polgars in Boedapest. We werden met watermeloen ontvangen, mijn kinderen (even oud als Sofia en Judith) speelden op de gaanderij. Ik speelde tegen Judith (zij blind met een pop in haar armen), daarna tegen Sofia. Vervolgens werd nog een oude Internationale meester opgeroepen en speelden we een toernooitje met z'n vieren, waarbij de dames nooit tegen elkaar speelden.

Als Sofia of Judith met een ongelukkig verlopen opening geconfronteerd was trok ze zich terug in de slaapkamer/schaakbibliotheek om in de volgende partij met een verbetering te komen. Kortom, zij leerden openingen door veel te spelen.

Kasparov

Wat toen voor openingen gold, geldt tegenwoordig voor eindspelen. Alle drie-, vier- en vijf-stukkeneindspelen zijn immers gecodificeerd (Ken Thompsons CD-ROM databases). Judith zal ze stellig bestuderen na haar verlies tegen Kasparov. In een remise-staand KTPKT-eindspel werd ze murw gespeeld en verloor ze. Geen schande tegen de wereldkampioen, maar wel onnodig. Als Kasparov in de 6e ronde niet verloren had van Kramnik had hij misschien wel remise voorgesteld, maar nu volhardde hij en met succes.

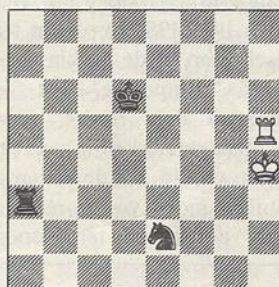
Bulsuper en Internet

Voor een analyse van het eindspel vroeg ik Dennis Breuker de bulsuper (onze IBM RS 6000) even op te starten. Die ging plat en dus geen analyses, althans niet op tijd. Vroeger was dat zo, maar tegenwoordig niet.

Polgar mist CD-ROM kennis

■ JAAP VAN DEN HERIK

Even een berichtje op Internet en de informatie stroomt binnen (u ziet dat ook vaak in de rubrieken van Ligterink en Ree). Met dank aan Breuker die het allemaal voor me uitgezocht heeft geef ik hieronder een analyse van het KTPKT-eindspel.

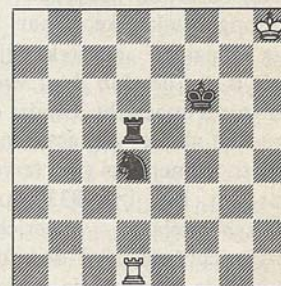
Polgar-Kasparov
Wit aan zet

Deze stelling is theoretisch remise. In eindspelboeken worden geen strategische plannen aangegeven hoe de remise bereikt kan worden. Een ervaringsregel is dat de verdedigende toren het paard van achteren zou moeten pennen (Hübner hield zo eens remise). Er zijn ongeveer 30 KTPKT-toernooipartijen bekend, slechts twee hiervan gingen verloren voor de toren-zijde.

Tot en met de 78e zet blijft alles binnen de remise-marge, aangezien de ene stelling gemakkelijker remise te houden is dan de andere, is het toch mogelijk dat het Polgar-spel voor 'verbetering' vatbaar is.

60. Kg4 Ke6 61. Tb5 Tg3+ 62. Kh4 Tg1 63. Tg5 Tf1 64. Ta5 Kf6 65. Ta8 Tg1 66. Tf8+ Ke5 67. Te8+ Kf4 68. Tf8+ Ke4 69. Te8+ Kf3 70. Kh5 Pg3+ 71. Kh6

Pf5+ 72. Kh7 Kf4 73. Tb8 Tg7+ 74. Kh8 Td7 75. Te8 Kg5 76. Te6 Pd4 77. Te1 Kf6 78. Td1 Td5

De stelling is nog steeds remise, namelijk met 79. Tf1+. Polgar maakt een ernstige fout en komt in een positie terecht die theoretisch in 12 zetten verliest (afstand tot mat of conversie (torenverlies of kwaliteitsverlies)). We zien vervolgens dat Kasparov de winst niet kan vinden. Hij blijft zetten produceren die een winstafstand van ongeveer 10 hebben. Tenslotte helpt Judith hem op de 89e zet met een bijzonder zwakke zet. We gebruiken de volgende notatie: '?' = een slechte zet die de waarde van de stelling verandert (i.c. remise verlies); '!' = de enig winnende zet; tussen accolades een alternatieve zet, indien voorafgegaan door ', dan is (zijn) dat betere zet(ten); tussen haakjes: de afstand tot conversie.

79. Ta1? (12) Pe6! (12) 80. Ta6 (11) Kf7 (11) 81. Ta7+ (10) Kg6 (10) 82. Ta8 (9) Td7 TD6, TC5, TB5 (10) 83. Tb8 (9) Tc7 Td6 (9) 84. Kg8 Ta8 (8) Tc5 Tc6 (9) 85. Ta8 (8) Tb5 Tc6 (9) 86. Kh8 Tc8 (7) Tb7 Tb6 (8) 87. Tc8 (7) Pc7 Tb6 (12) 88. Tg8+ (11) Kh6! (11) 89. Tg1 Tf8 (5) Tb8! (5) 90. Tg8 (4) Pe8 (4) Polgar geeft het op. Een mogelijke winstvariant is 91. Tf8 Kg6 92. Tg8+ Kf7 93. Kh7 Pf6+ en de toren gaat verloren.